

יום ראשון כ"ח באייר תשע"ה

שו"ת סיכום הדף היומי

מ"ל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

ניתן להפיץ לזיכוי הרבים תחת השם 'נר שמואל' בלבד

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

כתובות - ק"ד

1. **ביום פטירת רבי, רבנן גזרו תענית ובקשו רחמים ואמרו כל מי שיאמר 'רבי נפטר' ידקר בחרב. מה עשתה שפחתו של רבי? עלתה לגג ואמרה: עליונים מבקשים את רבי והתחתונים מבקשים את רבי, יהי רצון שיכופו תחתונים את העליונים. כיון שראתה את רבי מצטער לחלוץ ולהניח תפילין כשנכנס הרבה לבית הכסא, אמרה: יהי רצון שיכופו עליונים את התחתונים. כיון שחכמים לא הפסיקו לבקש רחמים, השליכה כלי לארץ וכשהחכמים נשתתקו נפטר רבי, קרע בר קפרא את בגד והחזיר את הקרע לאחריו ואמר לחכמים 'אראלים ומצוקים אחזו בארון הקדש, נצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון הקדש' והבינו שרבי נפטר, אמר להם אתם אמרתם, ולא אני. בשעת פטירתו של רבי, זקף עשר אצבעותיו כלפי מעלה, אמר: רבש"ע, גלוי וידוע לפניך שישגתי בעשר אצבעותי בתורה ולא נהייתי אפילו באצבע קטנה, יהי רצון מלפניך שיהא שלום במנוחתך, יצתה בת קול ואמרה: יבא שלום ינחו על משכבותם [הצדיקים שיוצאים לקראתו].**
2. **בשעה שהצדיק נפטר מן העולם, מי יוצא לקראתו?**
  - א. אומרים מלאכי השרת לפני הקב"ה, צדיק פלוני בא, אומר להם: יבואו צדיקים ויצאו לקראתו, ואומרים לו: יבא בשלום, ינחו על משכבותם.
  - ב. שלש כיתות של מלאכי השרת יוצאות לקראתו, אחת אומרת: בא בשלום, ואחת אומרת: הולך נכחו, ואחת: יבא שלום ינחו על משכבותם. בשעה שהרשע נאבד מן העולם, שלש כיתות של מלאכי חבלה יוצאות לקראתו, אחת אומרת: אין שלום אמר ה' לרשעים, ואחת אומרת לו: למעצבה ישכב, ואחת אומרת לו: רדה והשכבה את ערלים.
3. **משנה - כמה משך הזמן שיכולה אלמנה לגבות כתובתה?**
  - א. ר' מאיר - כשהיא בבית אביה - גובה כתובתה לעולם. כשהיא בבית בעלה - גובה עד 25 שנים - שבזמן זה עושה טובה לשכנותיה מכספי יתומים.
  - ב. חכמים - בבית בעלה - לעולם. בבית אביה - עד 25 שנים - שבמשך זמן זה אם לא תבעה, מחלה, [אבל כשהיא בבית בעלה בושה לתבוע]. מתה - יורשיה מזכירין כתובתה עד 25 שנים, ואם לא מחלו. רב יוסף ביאר לאביו לפי ר"מ: גם הענייה ביותר וגם מרתא בת בייתוס העשירה שכתובתה מרובה ב- 25 שנים. כיון שלפי עושרה טובתה מרובה. נסתפקו - לרבי מאיר, מהו שתשלש - שנחשוב טובתה לחשבון כתובתה לפי חשבון השנים. תיקו. אביו שאל לדעת חכמים: באה קודם שקיעת החמה - גובה כתובתה, לאחר שקיעת החמה - לא גובה, וכי בזמן מועט זה מחלה? ענה רב יוסף: כן, כל מדת חכמים קבעום בדקדוק, בארבעים סאה - טובל, חסר קורטוב - אינו יכול לטבול בהן.
4. **מה ששינו שםפסידה לאחר 25 שנה, זה נאמר רק כשאין שטר כתובה יוצא מתחת ידיה, או גם כשיוצא מתחת ידיה?**

רב בשם... ר' יוסי - גובה לעולם. רבי אלעזר - הפסידה.

הקשה רב ששת על רב: בעל חוב שלא מיחה 25 שנה לא הפסיד. וע"כ מדובר שיש לו שטר שאל"כ במה יגבה ומשמע שבע"ח אינו מוחל, אבל אלמנה כן מוחלת כיון שנהנית מהן כל השנים הללו וכתובתה אינה מלוה ולא חיסרה בה ממון. ותירץ: מדובר שאין לו שטר - וכשהחייב מודה. עוד הקשה ממה ששונין: גרושה - הרי היא כבעל חוב שאינה מוחלת אף לאחר 25 שנים, ומשמע שאלמנה עם שטר מוחלת. ותירץ: אף כאן מדובר כשחייב [הבעל] מודה, שלא קיבלה כתובתה. ומצינו ברייתא המסייעת לרב. וכן רב נחמן בר יעקב ביאר כרב ופסק כחכמים.
5. **מפסידה לאחר 25 שנה רק את המנה ומאתים, או גם את התוספת?**

רב קפרא: תוספת יש לה. ר' יוחנן: תוספת אין לה - כיון שתנאי כתובה ככתובה.

מעשה - חמותו של רב חייא אריכא היתה אשת אחיו, והיתה אלמנה בבית אביה, וזן אותה שם 25 שנים, בסוף התקופה אמר לה אין לך לא מזונות ולא כתובה. הלכה ותבעתו לפני רבה בר שילא, ביקש ממנו לספר גופא דעובדא, אמר לו שזן אותה 25 שנים ונשבע שבעצמו הביא לה מזונות מדי יום. פסק רבה ב"ש - תן לה כתובתה שהטעם שאמרו כל זמן שהיא בבית בעלה גובה כתובתה לעולם, כיון שאמרינן משום כיסופא אינה תובעת, אף כאן מתביישת, וכיון שרב חייא לא התייחס כתב רבה אדרכתא על נכסיו, ואף רבא הצדיק זאת, אמרה האלמנה לרבא שיחזיר כעת את פירות הקרקע של שיעור כתובתי מיום שהגיע האדרכתא לידי, ולא הסכים רבא כיון שהאדרכתא לא כתובה כדון, [לא היה כתוב 'הוכרנו שהנכסים הללו של המת היו'] בקשה א"כ ליטול את הפירות מיום ההכרזה עד עתה, פסק רבא: כיון שהיה טעות באדרכתא לא תגבי מיום ההכרזה, אמרה לו הרי הכלל שאם לא נכתב אחריות, טעות סופר הוא. ענה רבא: בזה אין לומר טעות סופר, כיון שאפילו רבה בר שילה טעה לחשוב שאת יכולה לגבות מהנכסים של רב חייא עצמם. וטעותו היתה כיון שהכל כעת של היורש מה משנה מהיכן תגבה, ולא היא, פעמים שתגבה מנכסי יורש ותשביחנו, והיורש יכסיף את השדה שיש לו מבעלה, על דעת שאח"כ יחליף איתה, שתקח את שדה בעלה ותשיב את שלו, ויבאו להוציא לעז על ב"ד שלא עיינו בטובתה.